

V Bruseli 5. 2. 2019
COM(2019) 50 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**o fungovaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1337/2011
z 13. decembra 2011 o európskej štatistike trvalých plodín**

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o fungovaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1337/2011 z 13. decembra 2011 o európskej štatistike trvalých plodín

1. SÚVISLOSTI

Nariadenie (EÚ) č. 1337/2011 (ďalej len „nariadenie“) o európskej štatistike trvalých plodín¹ nadobudlo účinnosť 1. januára 2012. Zrušili sa ním dva právne akty: nariadenie Rady (EHS) č. 357/79 z 5. februára 1979 o štatistických zisťovaniach plôch vinogradov² a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/109/ES z 19. decembra 2001 týkajúca sa štatistických zisťovaní vykonávaných členskými štátmi s cieľom stanovenia produkčného potenciálu sádov určitých druhov ovocných stromov³. Nariadenie (EÚ) č. 1337/2011 sa vzťahuje na zber dvoch typov štruktúrnych údajov o trvalých plodinách:

- zber údajov o sadoch jabloní, hrušiek, broskýň, nektáriniek, pomarančovníkov, citrónovníkov, malých citrusovníkov, olivovníkov a viniča na produkciu stolového hrozna a
- zber údajov o vinohradoch s hroznom na výrobu vína a hrozienu a s hroznom s dvojakým využitím.

Doteraz sa zorganizovali tri zbory údajov: dva o sadoch (v rokoch 2012 a 2017) a jeden o vinohradoch (v roku 2015).

V článku 13 nariadenia sa stanovuje, že „Komisia do 31. decembra 2018 a následne každý piaty rok preskúma fungovanie tohto nariadenia. V rámci tohto preskúmania Komisia posúdi nevyhnutnosť predkladania všetkých údajov uvedených v článku 4. Ak sa Komisia domnieva, že niektoré z týchto údajov už nie sú potrebné, je splnomocnená prijať delegované akty v súlade s článkom 11, ktorými vypustí určité údaje z príloh I a II.“

V tejto správe sú zhrnuté hlavné zistenia z preskúmania fungovania nariadenia. Odkazuje sa v nej na európsku stratégiu pre poľnohospodárske štatistiky na rok 2020, schválenú Výborom pre európsky štatistický systém na jeho 27. zasadnutí 19. novembra 2015, a predstavuje sa v nej

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1337/2011 z 13. decembra 2011 o európskej štatistike trvalých plodín a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 357/79 a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/109/ES (Text s významom pre EHP), Ú. v. EÚ L 347, 30.12.2011, s. 7.

² Nariadenie Rady (EHS) č. 357/79 z 5. februára 1979 o štatistických zisťovaniach plôch vinogradov, Ú. v. ES L 54, 5.3.1979, s. 124.

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/109/ES z 19. decembra 2001 týkajúca sa štatistických zisťovaní vykonávaných členskými štátmi s cieľom stanovenia produkčného potenciálu sádov určitých druhov ovocných stromov, Ú. v. ES L 13, 16.1.2002, s. 21.

nový právny rámec pre štruktúrálnu štatistiku trvalých plodín, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1337/2011, ktorého fungovanie je predmetom tejto správy.

2. HLAVNÉ ZISTENIA A POSÚDENIE

Vykonávanie nariadenia (EÚ) č. 1337/2011 je do istej miery problematické, ako naznačujú skúsenosti zo zberu údajov o sadoch z rokov 2012 a 2017 a zberu údajov o vinohradoch z roku 2015, spätná väzba z rôznych zasadnutí expertných skupín⁴ a správy o kvalite poskytnuté členskými štátmi. Za posledné desaťročie sa takisto zmenili potreby používateľov.

2.1. Problémy spojené so zberom údajov

Na základe analýzy údajov a správ o kvalite je zrejmé, že zber údajov o sadoch a zber údajov o vinohradoch so sebou prinášajú určité inherentné výzvy.

2.1.1. Zber údajov o sadoch

Porovnávanie premenných v kontingenčných tabuľkách (skupina druhov, farba plodu, čas zberu, vek, hustota) má dva dôsledky. Po prvé členské štáty musia používať veľmi vysoký výberový podiel. V krajinách, ktoré nemali register sadov, bol výberový podiel veľmi vysoký – 54 %. Päť z týchto krajín preto muselo vykonať sčítanie, aby získali údaje o sadoch. Po druhé podrobné členenie údajov vedie k nákladným a časovo náročným zberom údajov. Priemerné náklady na zber údajov o sadoch (za referenčný rok) sú približne 220 000 EUR na krajinu v rozmedzí od 2 500 EUR do 900 000 EUR. Vstup práce na štatistických úradoch sa pohybuje v rozmedzí od 0,1 ekvivalentu plného pracovného času do 6,2 ekvivalentu plného pracovného času. Existuje aj veľmi vysoké zaťaženie respondentov v dôsledku veľkých vzoriek a dlhých dotazníkov, ktoré si vyžadujú veľa meraní plochy.

Rozsiahle investície na vnútroštátnej úrovni do zberu veľmi podrobných informácií nanešťastie neprinášajú používateľom údajov plné výhody, keďže niektoré zozbierané údaje sa nemôžu zverejniť z dôvodu štatistickej dôvernosti.

Skupiny druhov vymedzené v prílohe I k nariadeniu, najmä pokiaľ ide o jablká a hrušky, náležite neodzrkadľujú rozmiestnenie skupín druhov v EÚ. Pri stolových jablkách je 34 % plochy so stromami zaradených do skupiny „Ostatné“ a pri hruškách je to 18 %. Problém je ešte výraznejší v severných a východných častiach Európy, kde sú v niektorých krajinách takmer všetky sady zaradené do triedy „Ostatné“.

⁴ Zasadnutia pracovnej skupiny pre štatistiku plodín (v rokoch 2012 až 2017), Stály výbor pre poľnohospodársku štatistiku (do roku 2014) a skupina riaditeľov pre oblasť poľnohospodárskej štatistiky (od roku 2015).

Je ťažké zozbierať dobrovoľné údaje o jabloniach, hruškách a broskyniach, ktoré boli vysadené na priemyselné spracovanie, keďže v mnohých prípadoch každoročné rozhodnutia pestovateľov o tom, či predajú ovocie na konzumáciu alebo na priemyselné spracovanie, ovplyvňuje skôr počasie, trhové podmienky a hľadiská kvality, a nie odroda ovocného stromu.

2.1.2. Zber údajov o vinohradoch

V článku 3 ods. 4 nariadenia sa stanovuje, že údaje o viniči okrem stolového hrozna (príloha II k nariadeniu) sa zostavujú pomocou „údajov dostupných vo vinohradníckom registri zavedenom v súlade s článkom 185a nariadenia (ES) č. 1234/2007 za všetky podniky zahrnuté do tohto registra, ako sa vymedzuje v článku 3 ods. 1 písm. a) nariadenia (ES) č. 436/2009“. Povinné prepojenie medzi vinohradníckym registrom a zberom údajov o vinohradoch podľa nariadenia spôsobuje vo viacerých členských štátoch problémy, keďže register nie je vždy aktuálny a neobsahuje všetky premenné uvedené v nariadení. Povinnosť používať register ako jediný zdroj údajov je takisto problematická z pohľadu Kódexu postupov pre európsku štatistiku⁵. Dôvodom je, že ukazovateli 6.2 sa uvádza, že výber štatistických zdrojov by mal byť založený na štatistických hľadáiskách, a že v ukazovateli 12.1 sa vyžaduje, aby sa zdrojové údaje pravidelne vyhodnocovali a overovali.

2.2. Potreby používateľov

Konzultácie s GR zodpovednými za danú politiku potvrdili, že Komisia musí byť presne informovaná o potenciáli sadov vyprodukovať určité druhy trvalých plodín v rámci EÚ. Aby sa zabezpečilo správne riadenie spoločnej poľnohospodárskej politiky, Komisia vyžaduje, aby sa údaje o trvalých plodinách poskytovali pravidelne. Kontrola údajov však ukázala, že možno uskutočniť významné opatrenia na zníženie zaťaženia, najmä pri zbere údajov o sadoch.

⁵ Kódex postupov pre európsku štatistiku pre vnútroštátne štatistické úrady a Eurostat (štatistický úrad EÚ) prijatý Výborom pre Európsky štatistický systém 16. novembra 2017: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/4031688/9332212/KS-02-18-142-SK-N.pdf/a0ccdbf1-fed7-4137-93da-79f77765947c>.

Tieto premenné ako súčasť štrukturálnych štatistických údajov, ktoré sa poskytujú na potreby monitorovania politiky, už nie sú potrebné:

- skupiny druhov v prípade jablák a hrušiek,
- farba plodu v prípade broskýň, nektáriniek a stolového hrozna a
- čas zberu v prípade broskýň, nektáriniek, marhúľ, pomarančov a malých citrusových plodov.

Okrem toho už nie je potrebné zadávať premenné používané v súvislosti s vekom a hustotou do kontingenčných tabuliek, hoci sa môžu zbierať samostatne. Pravidelnosť zberu údajov môže byť 6 – 7 rokov, keďže štruktúra sádov a vinohradov je pomerne stabilná. Na základe nariadenia členské štáty, ktoré pestujú vinič na najmenej 500 ha, museli zaviesť zber údajov. Pri sadoch bola prahová hodnota 1 000 ha na vnútroštátnej úrovni pre akýkoľvek druh ovocného stromu. Aby sa prahová hodnota zosúladiť s inými meraniami a registrami v sektore vinárstva, aj v prípade vinohradov na výrobu vína by mala predstavovať 1 000 ha.

Politika potrebuje údaje, ktoré lepšie vystihujú regionálne oblasti. Na základe nariadenia sa údaje o ovocných stromoch zbierali na úrovni NUTS 1⁶ a údaje o vinohradoch na výrobu vína na úrovni NUTS 2. Keďže sú tieto údaje dôležité pre analýzu regionálneho potenciálu sádov a vinohradov v súvislosti s riadením trhu aj v prípade krízy, všetky štrukturálne údaje o sadoch a vinohradoch je potrebné zbierať na úrovni NUTS 2.

3. EURÓPSKA STRATÉGIA PRE POĽNOHOSPODÁRSKE ŠTATISTIKY NA ROK 2020 A NOVÁ GENERÁCIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ ŠTATISTIKY: DÔSLEDKY NA NARIADENIE (EÚ) č. 1337/2011

Eurostat intenzívne pracuje na „stratégii pre poľnohospodárske štatistiky na rok 2020 a ďalšie roky“⁷ s používateľmi údajov (hlavne inými útvarmi Komisie a inštitúciami EÚ) a národnými štatistickými úradmi od roku 2014. Cieľom stratégie pre poľnohospodárske štatistiky je:

- efektívne vytvárať štatistiky, ktoré zodpovedajú potrebám používateľov,
- výrazne nezvýšiť zaťaženie respondentov a štatistických systémov a sprístupniť viac štatistik,
- zlepšiť konzistentnosť medzi čiastkovými oblastami poľnohospodárskej štatistiky,
- objasniť a zjednodušiť pojmy a vymedzenia,
- zvýšiť kvalitu poľnohospodárskej štatistiky a

⁶ Klasifikácia územných jednotiek na štatistické účely.

⁷ Pracovný dokument útvarov Komisie, posúdenie vplyvu pripojené k dokumentu Stratégia pre poľnohospodárske štatistiky na rok 2020 a ďalšie roky a možné scenáre budúcich právnych predpisov SWD/2016/0430 final — 2016/0389 (COD), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016SC0430> (k dispozícii len v anglickom jazyku).

- zlepšiť integráciu poľnohospodárskej štatistiky, štatistiky lesníctva, štatistiky využitia pôdy a štatistiky životného prostredia.

Fáza vykonávania sa začala po tom, ako Výbor pre Európsky štatistický systém prijal v roku 2015 stratégiu. V posúdení vplyvu sa stratégia vykonávania v dvoch krokoch posúdila ako najvhodnejšia z hľadiska potrieb štatistického systému a používateľov údajov.

- Prvým krokom je rámcové nariadenie o integrovaných štatistikách fariem (IFS) upravujúce štrukturálne zisťovanie fariem, na ktoré sa v súčasnosti vzťahuje nariadenie o štrukturálnych zisťovaniach fariem⁸, štatistiky týkajúce sa štruktúry sádov a vinogradov podľa nariadenia (EÚ) č. 1337/2011 a niektoré agroenvironmentálne ukazovatele. Zber štrukturálnych údajov o sadoch a vinohradoch sa uskutoční v rámci modulov Sady a Vinohrady podľa nariadenia 2018/1091 (ďalej len „nariadenie o IFS“)⁹ prijatého 18. júla 2018. Nariadenie (EÚ) č. 1337/2011 bolo zrušené s účinnosťou od 1. januára 2022.
- Druhým krokom je nariadenie SAIO (o štatistikách poľnohospodárskych vstupov a výstupov), ktoré sa okrem iného týka pestovania plodín a bilancie plodín.

Moduly Sady a Vinohrady podľa nariadenia o IFS budú obsahovať menej podrobné údaje k charakteristikám plodín, ale údaje sa Eurostatu poskytnú ako mikroúdaje prepojené s hlavnými údajmi o farmách. To umožňuje, aby sa údaje používali flexibilnejšie a aby lepšie spĺňali potreby používateľov. Mikroúdaje umožnia zadávanie do kontingenčných tabuliek, ktoré ukážu, aký typ pestovateľa pestuje jednotlivé druhy trvalých plodín a ako pestovatelia pracujú (napr. vek, vzdelanie a odborná príprava, iné poľnohospodárske činnosti, iné zárobkové činnosti, či sa nachádzajú v znevýhodnených oblastiach atď.).

3.1. Modul „Sady“ podľa nariadenia o IFS

Štrukturálna štatistika o sadoch bude zahrnutá v module Sady podľa nariadenia o IFS. Ten rieši problémy zdôraznené v kapitole 2 a zohľadňuje súčasné potreby Komisie. Modul Sady obsahuje približne o 600 premenných menej než nariadenie (EÚ) č. 1337/2011. Očakáva sa, že sa vďaka tomu znížia náklady a zaťaženie pri zbere údajov aj pri zohľadnení požiadaviek na presnosť na úrovni NUTS 2.

Zber údajov o sadoch v rámci modulu Sady podľa nariadenia o IFS sa uskutoční v roku 2023.

⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1166/2008 z 19. novembra 2008 o štrukturálnych zisťovaniach fariem a zisťovaní metód poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 571/88 (Ú. v. EÚ L 321, 1.12.2008, s. 14).

⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1091 z 18. júla 2018 o integrovaných štatistikách fariem, ktorým sa zrušujú nariadenia (ES) č. 1166/2008 a (EÚ) č. 1337/2011 (Ú. v. EÚ L 200, 7.8.2018, s. 1).

3.2. Modul „Vinohrady“ podľa nariadenia o IFS

Obsah zberu údajov o vinohradoch v rámci modulu Vinohrady podľa nariadenia o IFS zostane zväčša rovnaký ako podľa nariadenia (EÚ) č. 1337/2011, Jediný rozdiel je vymedzenie hlavných odrôd viniča. Momentálne sú hlavné odrody vymedzené ako tie odrody viniča, ktoré sú vysadené najmenej na 500 ha na vnútroštátnej úrovni. Podľa nariadenia o IFS sú vymedzené zdola nahor: každý pestovateľ viniča nahlási 10 najviac pestovaných odrôd v poľnohospodárskom podniku a na základe týchto odrôd sa na vnútroštátnej úrovni určia hlavné odrody.

V rámci modulu Vinohrady podľa nariadenia o IFS si členské štáty na zber údajov o vinohradoch môžu vybrať najlepší dostupný zdroj údajov (buď zber údajov, alebo vinohradnícky register). Komisia však vyzýva členské štáty, aby čo najviac používali údaje z vinohradníckeho registra, keďže to znižuje zaťaženie respondentov a náklady. Aby sa zvýšila kvalita údajov z vinohradníckeho registra, Komisia plánuje zverejniť výzvu na predkladanie návrhov na získanie grantu s cieľom zlepšiť interoperabilitu vinohradníckeho registra a zber štatistických údajov (vrátane štatistického registra poľnohospodárskych podnikov).

Zber údajov o vinohradoch podľa nariadenia o IFS sa uskutoční v roku 2026. Zber údajov o vinohradoch v roku 2020 sa uskutoční ešte podľa nariadenia (EÚ) č. 1337/2011, aby sa ponechal dostatočný čas na zosúladenie štatistického registra poľnohospodárskych podnikov s vinohradníckym registrom, čo je podľa nariadenia o IFS nevyhnutné.

4. ZÁVERY

Nariadenie (EÚ) č. 1337/2011 nefungovalo tak, ako sa plánovalo v čase jeho prijatia. Dôvodom je obsah údajov a skutočnosť, že v kontingenčných tabuľkách sa porovnávajú príliš podrobné údaje. Tieto faktory prispeli k vysokému zaťaženiu respondentov a vysokým nákladom na zber údajov, čo viedlo k tomu, že údaje boli dôverné. Potreby používateľov sa v priebehu rokov takisto zmenili a v súčasnosti Komisia požaduje menej podrobností.

Z uvedených dôvodov a s cieľom zaviesť „stratégiu pre poľnohospodárske štatistiky na rok 2020 a ďalšie roky“ sa zbery údajov o sadoch a vinohradoch podľa nariadenia (EÚ) č. 1337/2011 zahrnuli do nového nariadenia o IFS. Nariadenie č. 1337/2011 bolo zrušené s účinnosťou po zbere údajov o vinohradoch v roku 2020 (dodanie údajov v roku 2022).

Nový právny základ pre štrukturálne údaje o sadoch a vinohradoch bude lepšie spĺňať potreby používateľov a očakáva sa, že zníži zaťaženie respondentov. Údaje z modulov týkajúcich sa sadov a vinohradov podľa nariadenia o IFS umožnia dôkladnú analýzu podnikov, ktoré pestujú ovocné stromy a vinič. Je to vďaka bohatým možnostiam, ktoré poskytuje dodávanie mikroúdajov, čo umožní, aby sa štruktúra sadov a vinohradov prepojila s kompletnými

štruktúrnymi údajmi o poľnohospodárskych podnikoch. Tým sa posilní základňa faktov pre prijímanie rozhodnutí, ktoré majú vplyv na toto odvetvie.